

Al enige jaren, en momenteel helemaal, is kwaliteit van leven gerelateerd aan mondgezondheid een veel besproken onderwerp. Het is algemeen bekend dat de mond belangrijke functies op het functionele, communicatieve en affectieve vlak vervult.

- Buunk-Werkhoven YAB, Dijkstra A, Schans CP van der. Oral health-quality of life predictors depend on population. Appl Res Qual Life, 2009; 4: 283-293.
- Buunk-Werkhoven YAB, Dijkstra A, Schaub RMH, Schans CP van der, Spreen M. Oral health-related quality of life among imprisoned Dutch forensic psychiatric patients. J Forensic Nurs 2010; 6: 137-143.
- Slade GD, Spencer, AJ. Development and evaluation of the Oral Health Impact Profile. Community Dent Health, 1994; 11: 3-11.
- Slade GD. Derivation and validation of a short form Oral Health Impact Profile. Community Dent Oral Epidemiol 1997; 25: 284-290.
- Van der Meulen MJ, John MT, Naeije M, Lobbezoo F. The Dutch version of the oral health impact profile (OHIP-NL): translation, reliability and construct validity. BMC Oral Health, 2008; 8: 1-11.
- Werkhoven YAB, Spreen M, Buunk BP, Schaub RMH. Mondzorg in de Dr. S. van Mesdagkliniek heeft meer om het lijf. GGZet Wetenschappelijk 2004; 8: 36-40.

Kwaliteit van leven gerelateerd aan mondgezondheid of gebitsatisfactie?

Tabel 1: OHP-14-NL vragenlijst. Een lage score wijst op minder beperkingen en een hogere kwaliteit van leven.

Mondverzorging is dan ook een wezenlijk onderdeel van de dagelijkse persoonlijke hygiëne (zelfzorg). Echter, iemands subjectieve waarneming van het eigen gebit kan totaal verschillen van de klinisch gemeten mondgezondheid. Om die reden kan het dus ook van invloed zijn op de eigen waargenomen kwaliteit van leven. Zo ervaren mensen met een verminderde mondgezondheid niet altijd een lagere kwaliteit van leven. Iemand kan bijvoorbeeld een slecht gebit hebben zonder daar last van te hebben. Daarnaast kunnen mondziekten naast pijn en functionele beperkingen, ook fysieke en sociaal-psychologische problemen veroorzaken, zoals niet meer eten, zich schamen of niet meer durven te lachen. Ook dergelijke gevoelens spelen een rol bij de kwaliteit van leven.

Vragenlijst OHIP

Om de kwaliteit van leven in relatie tot mondgezondheid te meten kan de vragenlijst 'Oral Health Impact Profile' (OHIP; Slade en Spencer, 1994; Slade, 1997) worden gebruikt. In Nederland zijn zowel de lange versie (OHIP-NL; van der Meulen et al, 2008), als de verkorte versie (OHIP-14-NL; Buunk-Werkhoven et al, 2009, 2010; Werkhoven 2004) veelvuldig gebruikte meetinstrumenten, die fysieke, sociale en psychologische beperkingen ten gevolge van de toestand van het gebit beogen te meten. Vanaf 2003 heb ik deze korte OHIP-vragenlijst ontwikkeld (tabel 1) en in meerdere onderzoeken toegepast. Ook hebben enkele studenten Mondzorgkunde de OHIP-14-NL versie gebruikt bij diverse patiëntengroepen en bij een groep militairen.

De OHIP-14-NL vragenlijst is onderverdeeld in zeven dimensies, elk vastgesteld met twee items: functie beperkingen, fysieke pijn, psychologisch ongemak, psychologische beperkingen, lichamelijke beperkingen, sociale beperkingen en andere beperkingen. De antwoorden worden gescoord op een 5-punts schaal; een score 0 betekent geen beperking en een score 4 is een maximaal bevonden

beperking. Door de scores bij elkaar op te tellen wordt een OHIP-14 totaalscore verkregen, die van 0-56 kan variëren. Een hoge score indiceert een lage kwaliteit van leven met betrekking tot mondgezondheid. Ten opzichte van de originele versie van Slade (1994) zijn in de OHIP-14-NL de vraagvolgorde en de antwoordmogelijkheden en de periode waarover men moet rapporteren op een wetenschappelijk methodologisch verantwoorde wijze gewijzigd.

.....
In een huidige thema-uitgave van het Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde (NTvT) wordt uitgebreid aandacht besteed aan het onderwerp kwaliteit van leven en mondgezondheid en aan onderzoeken die uitgevoerd zijn met OHIP-instrumenten. Ook zal er een publicatie van mijn hand over mondgezondheid en levenskwaliteit van tbs-patiënten in het aprilnummer van het NTvT verschijnen. In een volgende nummer van de NTvM zal ik een overzicht geven van de resultaten uit de door mij uitgevoerde onderzoeken naar 'kwaliteit van leven gerelateerd aan mondgezondheid'. Ik zal daarbij vooral de relevantie voor de klinische praktijk toelichten en verder onderbouwen waarom mijns inziens de term 'gebts-satisfactie' meer bevredigend is dan 'kwaliteit van leven gerelateerd aan mondgezondheid'.
 .....

Nederlandse vertaling van Oral Health Impact Profile -14 (OHIP-14-NL). De items verwijzen naar sociale impact van mondziekten op welbevinden en kwaliteit van leven.

In deze vragenlijst treft u vragen aan die betrekking hebben op uw mond in de afgelopen 4 weken.

	0	1	2	3	4
1. Heeft u zich wel eens onzeker of geremd gevoeld door uw tanden, mond of kunstgebit?	nooit	soms	regelmatig	vaak	heel vaak
2. Heeft u pijn (gehad) in uw mond?	nooit	soms	regelmatig	vaak	heel vaak
3. Heeft u wel eens hinder ondervonden in uw dagelijkse activiteiten door tanden, mond of kunstgebitproblemen?	nooit	soms	regelmatig	vaak	heel vaak
4. Heeft u moeite (gehad) met het uitspreken van woorden door problemen met uw tanden, mond of kunstgebit?	nooit	soms	regelmatig	vaak	heel vaak
5. Heeft u last (gehad) met eten door problemen met uw tanden, mond of kunstgebit?	nooit	soms	regelmatig	vaak	heel vaak
6. Heeft u wel eens het gevoel gehad dat u absoluut niet in staat was te functioneren door problemen met uw tanden, mond of kunstgebit?	nooit	soms	regelmatig	vaak	heel vaak
7. Bent u in gezelschap van anderen wel eens chagrijnig vanwege problemen met uw tanden, mond of kunstgebit?	nooit	soms	regelmatig	vaak	heel vaak
8. Schaamt u zich wel eens vanwege problemen met uw tanden, mond of kunstgebit?	nooit	soms	regelmatig	vaak	heel vaak
9. Voelt u zich gespannen door tanden, mond of kunstgebitproblemen?	nooit	soms	regelmatig	vaak	heel vaak
10. Heeft u maaltijden moeten onderbreken door tanden, mond of kunstgebitproblemen?	nooit	soms	regelmatig	vaak	heel vaak
11. Heeft u het gevoel dat uw leven in het algemeen minder bevredigend is door problemen met uw tanden, mond of kunstgebit?	nooit	soms	regelmatig	vaak	heel vaak
12. Is dagelijks eten vervelend door problemen met uw tanden, mond of kunstgebit?	nooit	soms	regelmatig	vaak	heel vaak
13. Vond u het moeilijk om u te ontspannen door problemen met uw tanden, mond of kunstgebit?	nooit	soms	regelmatig	vaak	heel vaak
14. Heeft u het gevoel dat uw smaak is verslechterd door tanden, mond of kunstgebitproblemen?	nooit	soms	regelmatig	vaak	heel vaak